

Вікторія КУЦ

здобувач вищої освіти ОС «бакалавр»,
спеціальність «Облік і оподаткування»,
Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава

Науковий керівник:

Бражник Л.В.

канд. екон. наук, доцент,
Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава

СУТНІСТЬ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Головною метою кожного підприємства та його діяльності є отримання прибутку. Саме поняття з'явилося багато сотень років тому і кожен науковець чи дослідник тлумачив його по-різному. Серед найбільш відомих класиків, що досліджували прибуток, є Адам Сміт, Д. Рікардо, Вільям Петті, Й. Шумпетер, К. Маркс.

А. Сміт та Д. Рікардо розглядали прибуток як результат функціонування капіталу. Згодом вони виокремили це поняття в окрему економічну категорію. Кожного разу Адам Сміт трактував прибуток різними визначеннями, а саме:

- 1) прибуток – дохід капіталіста, який залишався у нього після сплати ренти великому землевласнику;
- 2) прибуток – сума з неоплаченої частини праці найманого робітника;
- 3) прибуток – дохід, який отримували при досягненні кінцевої мети капіталістичного виробництва [1].

В. Петті, можна сказати, ототожнював поняття «прибуток» та «рента». Він говорив, що прибуток – це деяка частина, яка залишається після відрахування заробітної плати і виділяв окремим видом прибутку відсоток на позичковий капітал. Вільям Петті вважав, що джерелом прибутку на підприємстві є виробництво продукції [2].

На думку Й. Шумпетера, прибуток – це вартісний вираз чи винагорода за діяльність, яка відбувалася на підприємстві. Він говорив також, що прибутком вважають дохід, який через деякий час зникає. Причиною цього є конкуренція в організації.

Карл Маркс стверджував, що прибуток – це перевищення виручки над витратами підприємства, який належить власникові виробництва. Прибуток є лише частиною додаткової вартості, оскільки капіталіст купує товар за нижчу ціну, а продає дорожче.

На сьогоднішній день, прибуток являє собою суму, на яку доходи перевищують витрати. Розглядаючи його, можна виділити такі характерні риси:

- 1) прибуток є кінцевою метою діяльності підприємства, тобто основним завданням кожного бізнесу є отримання якнайбільшої його частки;
- 2) прибуток – це найголовніший фактор забезпечення підприємства в фінансовому плані для подальшого розвитку та удосконалення;
- 3) прибуток захищає підприємство від банкрутства шляхом збільшення частки високоліквідних активів, формування резервних фінансових фондів та власного капіталу;
- 4) прибуток є джерелом фінансування соціальних потреб людства. Під час його оподаткування кошти стають джерелом реалізації соціальних програм для людей, які цього потребують;
- 5) прибуток створює економічну базу для розвитку держави. Шляхом перечислення коштів, які підлягають оподаткуванню, до бюджету, держава може правильно та ефективно функціонувати [3, с. 75].

Прибуток як економічна категорія, має свої функції. Найголовніші – стимулююча, оціночна та фіскальна [4]. Стимулююча функція пояснює, що за допомогою прибутку підприємство дає поштовх працюючим, покращує умови праці робітників, вдосконалює та розвиває підприємницьку діяльність. Оціночна функція дає змогу зрозуміти, наскільки ефективно працює підприємство: зіставляються прибуток та витрати, а потім робляться висновки. Фіскальна функція допомагає формувати бюджет держави, що утворюється з податків та інших зборів і доходів. Ці кошти використовуються для задоволення соціальних умов людства та покращення роботи в державі.

Отже, поняття «прибуток» має багато визначень, які є достовірно правильними, оскільки все залежить від поставлених цілей. Він є основною метою та джерелом фінансування підприємства. Якщо не досягнути прибутку, виробництво зазнає банкрутства та згодом не зможе більше функціонувати. Прибуток є кінцевим результатом діяльності на підприємстві. Для його збільшення потрібно дотримуватись таких правил: економія, раціональне використання коштів, покращення обладнання тощо.

Перелік використаних джерел інформації:

1. Нестеренко О.П. Історія економічних вчень: Опорний конспект. Київ: МАУП, 1998. 104 с.
2. Кальмук Н.В. Управління прибутком підприємства в сучасних умовах. *Збірник наукових праць Національного лісотехнічного університету України*. Львів: НЛТУ, 2006. С. 186-190.
3. Аранчій В.І., Чумак В.Д., Бражник Л.В. Фінанси підприємств: навчальний посібник-2-ге вид. Полтава: РВ ПДАА, 2018. 350 с.
4. Фінанси підприємств: підручник / за ред. проф. Поддєрьогіна А.М. 6-те вид. Київ: КНЕУ, 2008. 552 с.